

САН О ГРАДУ. МЕЂУНАРОДНИ КОНКУРС ЗА УРБАНИСТИЧКО УРЕЂЕЊЕ БЕОГРАДА 1921-1922.

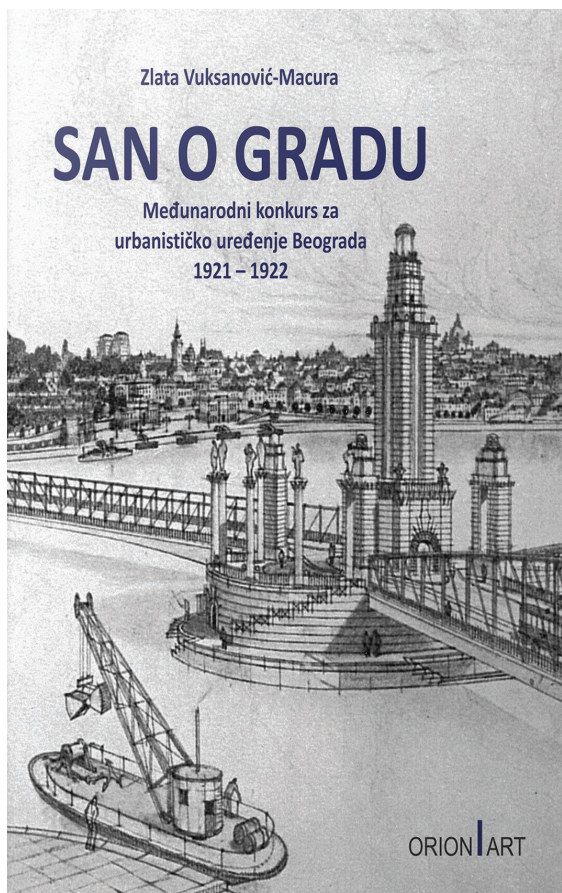
Аутор: Злата Вуксановић - Мацура

Издавач: Орион арт, Београд, 2015.

Светски конкурс за израду Генералног урбанистичког плана Београда један је од ретких звезданих тренутака српске урбане историје. Расписан је у доба препуно оптимизмом, када је Србија изашла из Првог светског рата на победничкој страни, а њен главни град постао престоница неупоредиво веће новоформиране државне заједнице јужнословенских народа. Идеје примљене на конкурс требало је да одреде матрице будућег раста и обликовања Београда. Међутим, политичке тешкоће у којима се земља нашла и промене схватања начина планирања градова гурнуле су цео овај велики подухват у скоро потпуни заборав. Само један или два истраживачка есеја и понека кратка примедба у стручној литератури су све што је о њему у новије доба забележено.

Мукотрпним и ригорозним научним поступком, Злата Вуксановић-Мацура, књигом *Сан о граду*, извукла је из заборава и представила јавности цео један давно заборављени свет, свет за који се веровало да је неповратно изгубљен. Она је педантно, корак по корак, из бројних архива и библиотека ретких књига у Европи и Северној Америци, реконструисала сва догађања у вези са конкурсом - од иницијативе за његово расписивање, приспећа радова, састава радних тимова, учесника у конкурс, образовних и стручних путева сваког појединца, преко састава жирија и начина жирирања, до изложбе свих приспелих радова и реакције дневне штампе на цео догађај.

Пред читаоце књиге *Сан о граду* изнесен је магичан свет супротстављених теорија и идеја некадашњих ђака, али и тадашњих професора најзначајнијих образовних институција света с краја XIX и почетком XX века, као што су *École des Beaux-Arts* из Париза, *Akademie der bildenden Künste* и *Technische Hochschule* из Беча, *Königliche Technische Hochschule* из Берлина, која је наставила традицију *Bauakademie*, или *Eidgenössische Polytechnische Schule* из Цириха. Њихови полазници, када би једном напустили школске клупе и отиснули се у професионалне воде, обликовали су метрополе широм света, од Париза, Берлина, Хамбурга

и Братиславе, до Брна, Барселоне и Казабланке и од Истанбула до Рио де Жанеира и Буенос Ајреса.

Посебан драгуљ у овој књизи представљају преводи свих „преживелих“ текстуалних делова конкурсних елабората, који се налазе у другом делу књиге.

Књига *Сан о граду* др Злате Вуксановић-Мацура, на начин како је конципирана, написана и презентирана, право је ремек дело српске урбаноолошке историографије.

Рецензија, 5. фебруар 2015.

Милош Р. Перовић